

Dokument o stališču poslanske skupine ELS

EUROPOS ŪKINIŪKŪ SUSITARIMAS ELP VIZIJA DEL ŽEMĖS ŪKIO EUROPOJE

Evropska ljudska stranka je stranka evropskih kmetov in podeželskih skupnosti. Stojimo vam ob strani in branili bomo vaše interese. Skrbite, da je na naših mizah visokokakovostna in hranljiva hrana. Proizvajate jo ob upoštevanju najstrožjih standardov na svetu. Skrbite za naravo in življenje celotne skupnosti na naših podeželskih območjih, zaradi česar so ta privlačna za življenje in delo. Gre za javne dobrine, od katerih imamo koristi prav vsi. Proizvodi, ki nastajajo kot plod vašega strokovnega dela, z edinstvenim znanjem, ki se je izpopolnjevalo več stoletij, so več kot le hrana. So pomemben del naše skupne kulturne dediščine, trdno zasidran v samem jedru naše evropske identitete, zaradi njihove odličnosti pa nas cenijo po vsem svetu. Skrbite za zanesljivo preskrbo s hrano v EU in širše v kar najzahtevnejših okoliščinah. Storili ste že veliko za trajnostno proizvodnjo in ste zavezani, da boste v prihodnje storili še več. Uspešno ste se spopadli z izzivom proizvodjanja med pandemijo, kar vam ponovno uspeva v zelo zahtevnih razmerah, ki so posledica ruske invazije na Ukrajino. Za to smo vam hvaležni. Upoštevam vaše pomisleke, saj smo zavezani ohranjanju močnega in odpornega kmetijskega sektorja v Uniji. Obsojamo tiste, ki vas iz ideoloških razlogov krivijo za uničevanje okolja. To zlasti mlade kmete odvrča od tega, da bi ostali v sektorju, in ogroža zanesljivost preskrbe s hrano. Ne moremo si privoščiti, da bi se za ključne dobrine, zlasti hrano, zanašali na druge. Z vidika ELS je kmetijstvo strateško pomemben sektor. Zavezani smo temu, da bi v sodelovanju z vami zagotovili evropski kmetijski model, ki vam omogoča pošten zaslužek, ter si obenem s skupnimi

močmi prizadevali za izboljšanja na področju okolja, biotske raznovrstnosti, podnebnih sprememb in dobrobiti živali, pri tem pa ves čas upoštevali, kako pomembna sta regionalni in lokalni pristop. Od kmetijstva, ki je trajnostno z ekonomskega, okoljskega in socialnega vidika, imajo koristi prav vsi. Mi se osredotočamo na vse tri vidike.

Brez kmetov ni hrane: zagotavljanje ekonomske in socialne prihodnosti evropskih kmetov

Trenutno je v EU okrog 9 milijonov kmetij, ki zaposlujejo približno 17 milijonov ljudi. Gledano širše, sektor preskrbe s hrano, v središču katerega je kmetijstvo, zagotavlja približno 8 % vseh delovnih mest v EU. Vendar **dohodki na kmetijah** v večini držav članic močno zaostajajo za povprečnimi plačami. Poleg tega je EU od leta 2005 izgubila približno tretjino svojih kmetij, delež zaposlenih v kmetijstvu pa se je zmanjšal s 6,4 % vseh delovnih mest v EU leta 2005 na 4,2 % leta 2020. Zavezani smo temu, da bomo zaustavili to upadanje.

Skupina ELS se zavzema za konkurenčen evropski model kmetijstva, ki temelji na **družinah** in poklicnih kmetih v središču **dinamičnih podeželskih skupnosti** po vsej EU. Zavedamo se, da je na naših podeželskih območjih pomembno spodbujati raznolike gospodarske dejavnosti, ki prispevajo k odpornosti podeželskih gospodarstev. Zavedamo se tudi, da imajo podeželske skupnosti enake

potrebe po dostopu do storitev, kot so zdravstveno varstvo, prometne povezave in storitve oskrbe, kot mestne. Posebno pozornost namenjamo potrebam kmetov na območjih z naravnimi omejitvami, kot so gorske, otoške in oddaljene regije, najbolj oddaljene regije in redko poseljena območja, saj je v teh delih Evrope kmetijstvo pogosto glavno gonilo gospodarskega razvoja. Prav tako posebno pozornost posvečamo potrebam kmetov v gosto poseljenih regijah z visoko stopnjo urbanizacije, kjer se narava, gospodarstvo, stanovanjska problematika in kmetijske dejavnosti močno prepletajo. Prepričani smo, da lahko v EU hkrati obstaja več različnih kmetijskih modelov, in se zavzemamo za svobodno izbiro. Obstaja veliko število različnih modelov kmetovanja in agroekoloških načel, ki jih je mogoče upoštevati, in morali bi imeti možnost, da med njimi izbirate na podlagi trga, poslovne usmeritve, agronomskih izzivov, tradicij v kmetijstvu, donosnosti in stroškov.

Dosledno smo zagovarjali močno **skupno kmetijsko politiko** (SKP) z zadostnimi finančnimi sredstvi in ob upoštevanju izzivov, s katerimi se soočate, bomo vztrajali, da se ji nameni večji proračun. Pozorno spremljamo izvajanje SKP v obdobju 2023–2027, saj želimo zagotoviti, da nacionalni strateški načrti prispevajo k uresničevanju zadanih ciljev. Pripravljeni smo, da Komisijo in države članice pozovemo k odgovornosti, če bomo opazili, da nov sistem povzroča več in ne manj kompleksnosti in birokracije, če bo porazdelitev podpore manj **pravična** in če bodo nov sistem pogojenosti in drugi okoljski ukrepi ogrožali zmožnost kmetov, da zagotovijo zanesljivo preskrbo s hrano. Pozorno bomo skrbeli za zaščito ustavnih pristojnosti regij EU na področju kmetijske politike in za enako obravnavo kmetov v vseh državah članicah. Menimo, da mora biti porazdelitev podpore v okviru SKP pravična tako med državami članicami kot znotraj njih. Tisti, ki bodo izvoljeni leta 2024, bodo odločali o prihodnosti SKP po letu 2027. Zavezani smo k sprejemanju vsakršnih potrebnih izboljšav v vašo korist, da bi zagotovili močan gospodarski steber, ki omogoča prehod na bolj trajnostne kmetijske prakse, ki podpirajo generacijsko pomladitev in vas na izjemno nestanovitnem svetovnem trgu ščitijo v večji meri. Prepričani smo, da bi morali kmetje imeti možnost, da popravijo napake, storjene v dobri veri, preden zanje

prejmejo finančne kazni, in bomo vztrajali, da se ta pravica, ki smo jo za vas zagotovili v SKP, tudi spoštuje.

Vztrajamo, da se okrepijo prizadevanja za spopadanje s skrb vzbujajočim pomanjkanjem **generacijske pomladitve** v kmetijstvu, zlasti z zagotavljanjem, da bodo podeželska območja privlačnejša za mlade. Brez mladih, pripravljenih izbrati kmetijstvo kot svoj poklic, bo primarni sektor izumrl, gospodarsko življenje na podeželskih območjih pa propadlo. Leta 2020 je bilo le 11,9 % upravljavcev kmetij mlajših od 40 let. To ni vzdržno. Podprli bomo vse ukrepe, ki mladim omogočajo, da zagotovijo prihodnost sektorja, s spopadanjem z izzivi pri dostopu do zemljišč in sredstev, spodbujanjem svetovalnih storitev, izobraževanja in usposabljanja, zagotavljanjem usklajenosti predpisov na lokalni in nacionalni ravni in ravni EU ter prek strategij za dedovanje kmetij. Podpiramo večji poudarek na vajeništvih v kmetijskem sektorju, naložbe v programe usposabljanja na tretji ravni in spodbujanje strukturiranega prehoda mladih v kmetijstvo. Menimo, da bi bilo treba proračun SKP za inovativne mlade kmete povečati. Podpiramo regionalne ukrepe za povečanje privlačnosti podeželskih regij za življenje tako mladih kot starih. Pozdravljamo dejstvo, da se je odstotek **žensk v kmetijstvu** povečal in leta 2020 dosegel 31,6 %, vendar moramo izkoristiti SKP in druga orodja, da bi storili še več. Priznavamo pomembno vlogo kmetice v podeželskih gospodarstvih. Podpiramo ukrepe, s katerimi bi zagotovili, da je kmetovanje privlačnejša poklicna pot za ženske, in razvili ustrezne poslovne spodbude, da bi mlade ženske spodbudili h kmetovanju. Vztrajamo, da države članice zagotavljajo socialne pravice vsem kmetom in zaposlenim v tem sektorju. Močno podpiramo večjo osredotočenost na duševno zdravje kmetov ob upoštevanju kompleksnih izzivov, s katerimi se soočajo, vključno s finančno negotovostjo, poklicnimi tveganji in nezadostnim razumevanjem njihovega prispevka k družbi.

Zavedamo se, da so lahko zaradi kmetijske politike, ki temelji na trgu, kmetje izpostavljeni učinkom **izjemne nestanovitnosti cen**. Pritok velikih količin žita na trg EU kot posledica ruske invazije na Ukrajino ponazarja, kako hitro je mogoče destabilizirati trge, zlasti v državah, ki mejijo na Ukrajino, in zahtevamo, da se odločno ukrepa, da bi ponovno vzpostavili

stabilnost trgov in izplačali nadomestila prizadetim kmetom. Zavezuje se, da bomo storili več, da bi vas zaščitili pred uničujočimi posledicami nestanovitnosti cen, in nadalje izboljšali instrumente za stabilnost cen v prihodnji SKP. Zavzeto smo se borili, da bi okrepili orodja SKP in finančna sredstva za spopadanje s krizami z zagotavljanjem okrepljenih možnosti za obvladovanje tveganj, krepitvijo vloge organizacij proizvajalcev in izboljšanjem strukture verige preskrbe s hrano. Sprejetje prve direktive za izkoreninjenje **nepoštenih trgovinskih praks** v verigi oskrbe s hrano je bilo uspeh za ELS in zagotovili bomo, da se bo izvajala v vašo korist. Za svoje proizvode v vrednostni verigi ne prejimate **pravičnih cen** in to je sramotno. Zahtevamo, da se v zvezi s tem opravi temeljita preiskava. Zaslužite si pravičen dohodek in še naprej si bomo prizadevali, da ga boste deležni. Zavzemamo se za enake konkurenčne pogoje na enotnem trgu za vse kmete EU. Zavračamo vsakršne poskuse velikih nekmetijskih podjetij, da bi izkoriščala SKP za finančno korist. Ta denar pripada aktivnim kmetom: pripada vam!

Gozdovi in celotne gozdarske vrednostne verige so ključen del podeželskih območij. Gozdovi zagotavljajo delovna mesta in gospodarsko blaginjo, skladiščijo ogljik, nudijo koristi za zdravje in se bojujejo proti dezertifikaciji. ELS meni, da imajo najboljše strokovno znanje za trajnostno upravljanje gozdov države članice, zato spoštujemo pristojnosti držav članic na področju zakonodaje, povezane z gozdovi. Odločno podpiramo kmete in gozdarje EU, ki so v središču **krožnega gospodarstva** in proizvajajo prepotrebno **energijo iz obnovljivih virov** in drugih biosurovin, pri čemer poudarjamo, da lahko z večjo uporabo lesa v gradbeništvu stavbe postanejo ponori ogljika. Razvoj **podeželskega turizma**, vključno s konceptom pametnih podeželskih destinacij, ponuja nadaljnje priložnosti za diverzifikacijo dohodkov na kmetijah in krepitev podeželskih območij, zato ga dejavno podpiramo.

Zagovarjamo tradicionalno poljedelsko-pastirsko kmetovanje in druge sisteme zunanje živinoreje, pri čemer priznavamo njihovo vlogo pri ohranjanju biotske raznolikosti in kmetijskih dejavnosti po vsej Evropi. Zato vztrajamo, da je nujno treba zagotoviti, da na teh območjih kmetijstvo in turizem ostajata mogoča

glede na izzive, ki jih predstavlja vse večja populacija **velikih zveri**. Problematiko velikih zveri je treba rešiti brez odlašanja. Čas je za uravnotežen pristop k upravljanju prosto živečih živali, ki bi omogočal prožnost na regionalni ravni in pri katerem ponoven razmislek o varstvenem statusu volkov in medvedov ne bi bil več tabu. V širšem smislu moramo sprejeti ukrepe, da bi premostili razlike med urbanimi in podeželskimi območji z večjim medsebojnim razumevanjem izzivov, s katerimi se srečujejo tisti, ki živijo v naših krajih in mestih, in tisti, ki živijo na podeželju. Spodbujanje urbanega kmetijstva in prodaje na tržnicah je lahko za to učinkovita spodbuda. Vlagati moramo v ukrepe, tudi v komunikacijske strategije, da bi potrošniki že od malih nog razumeli in cenili prizadevanja kmetov, da bi nam zagotovili zadostne količine visokokakovostne hrane. Pozdravljamo napoved predsednice Evropske komisije Ursule von der Leyen, da bo s kmeti vzpostavljen **strateški dialog**, in zagotovili bomo, da bo vaš glas slišan.

ELS podpira **odprto trgovinsko politiko, ki temelji na pravilih**. Vendar smo jasni glede naslednjega: uvoženi proizvodi morajo izpolnjevati okoljske, sanitarne in fitosanitarne standarde, standarde glede dobrobiti živali in socialne standarde, enakovredne tem, za katere pričakujemo, da jih izpolnjujejo naši lastni proizvajalci. Podpirali bomo vsa prizadevanja za mednarodno priznanje naših standardov in zagotovili vzajemnost, tako da boste obravnavani pravično. Ni smotno zmanjševati našo proizvodnjo, če to pomeni selitev proizvodnje in virov CO₂ ter drugih podnebnih učinkov, kot je pomanjkanje vode, v tretje države. Poleg tega moramo zaščititi našo proizvodnjo pred nalaganjem povračilnih tarif za trgovinske spore, ki izvirajo iz drugih sektorjev. Trgovinski sporazumi EU morajo vsebovati določbe za zaščito občutljivih proizvodov. Ko nenadna povečanja obsega trgovanja ogrožajo stabilnost našega trga, bi morali aktivirati **zaščitne klavzule**. Naše izvrstne **geografske označbe** je treba zaščititi v vseh trgovinskih sporazumih.

Inovacije in naložbe, ne ideologija, kot gonilo zelenega kmetijstva v EU

Naložbe v najsodobnejše **tehnologije** in dostop do njih so ključni, da bo evropsko kmetijstvo še naprej konkurenčno na svetovnem trgu, da se bodo naši visoki standardi ohranili in da se zagotovijo trajnostne metode proizvodnje, ki so v skladu s pričakovani družbe. Ne glede na to, ali gre za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, izboljšanje dobroti živali ali uporabo manj vložkov menimo, da bomo z razvojem in inovacijami dosegli boljše rezultate kot zgolj z nalaganjem ciljev od zgoraj navzdol. Zahtevamo ponovno osredotočenost na **raziskave in inovacije** v kmetijstvu v vseh državah članicah na podlagi prednostnih nalog Unije in ob upoštevanju regionalnih razsežnosti. Zmanjšati moramo vpliv na okolje, ne da bi nujno zmanjšali svojo kmetijsko proizvodnjo, in sicer z vključitvijo najsodobnejših tehnologij. Sprejemanje preciznega kmetijstva in okolju prijaznih inovacij ne bo le okrepilo produktivnosti, temveč tudi zmanjšalo okoljski odtis. Zahtevamo boljše in hitrejše postopke odobritve za nove tehnike in nadomestne možnosti. Potrebujemo več naložb v tehnologijo in infrastrukturo, sisteme upravljanja z energijo ter dostopen, zanesljiv in hiter internet na podeželskih območjih, okrepiti moramo interoperabilnost, digitalne spretnosti in vozlišča za digitalne inovacije ter razvijati nove poslovne modele in modele upravljanja. Borili se bomo za povečanje proračuna za raziskovalni program **Obzorje**, namenjen kmetijstvu, hrani in biogospodarstvu, in poudarjamo, da je treba izboljšati dostop do trga za male in nove inovatorje. Okrepiti moramo svoja prizadevanja, da bi zagotovili, da se strokovno znanje hitro prenaša na raven kmetij prek izboljšanega **sistema kmetijskega svetovanja**. Še naprej bomo odločno spodbujali uporabo umetne inteligence, velepodatkov in digitalizacije ter uporabo evropske vesoljske tehnologije za optimizacijo upravljanja zemljišč. Nadalje bomo razvijali obetavne pobude, kot so **pametne vasi**.

Prepričani smo, da odločanje, ki **temelji na znanosti** in omogoča uporabo novih tehnologij, ponuja boljše poti do bolj trajnostnega kmetijskega sektorja kot

zgolj ideološki pristopi. S tem, da se v EU dovoli uporaba **novih tehnik gojenja**, bo vam kot kmetom omogočeno, da gojite poljščine, ki potrebujejo manj vložkov, kot so voda, gnojila in pesticidi, poleg tega pa pomenilo naložbe v razvoj in inovacije ter nova delovna mesta po vsej Evropi. Kljub temu bomo vztrajali, da so nove tehnike gojenja skladne z žlahtniteljskimi pravicami in patentnim pravom. V uvedbi prostovoljnih, tržno usmerjenih pobud za **sekvestracijo ogljika v kmetijske površine** vidimo velik potencial za kmete, da diverzificirajo svoje prihodke in zagotovijo pomembne koristi za okolje. Zavezuje se, da bomo zagotovili, da se takšne sheme vzpostavijo s kar najmanj birokracije. Okrepiti moramo proizvodnjo **beljakovin** v Evropi za prehrano in krmo. Verjamemo v inovacije in potrebno infrastrukturo za večjo **krožnost**, kot je uporaba **ostankov** in gnoja za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na kmetijah ali nadomeščanje dragih kemičnih gnojil. To je boljše za tla in zmanjšuje emisije CO₂, povezane s proizvodnjo gnojil.

Menimo, da je SKP glavno gonilo za zagotavljanje bolj inovativnega, konkurenčnega in trajnostnega kmetijstva v Evropi. Pokazali smo, da smo pripravljeni, če je potrebno, ovreči nepremišljene zakonodajne predloge, ki si prizadevajo nadomestiti SKP in preusmeriti sredstva, namenjena zanjo, ter vam nalagajo nova bremena, ne da bi vam ponudili izvedljive nadomestne možnosti in nadomestila. To dokazujejo predlogi o **obnovi narave, pesticidih in industrijskih emisijah**. Zdaj gotovo ni čas, da ogrozimo lastno zanesljivo preskrbo s hrano. Ravno nasprotno, potrebna je trajnostna okrepitev proizvodnje, da bi zagotovili razpoložljivost hrane v EU in drugje, zlasti v času, ko Rusija ogroža izvažanje žit v Afriko in druge ranljive regije. Zavračamo predloge, ki ogrožajo vaše lastninske pravice in za katere niso bile opravljene obsežne ocene učinka, zlasti z vidika sposobnosti preživetja kmetij in generacijske pomladitve. Bremena večje trajnostnosti ne bi smeli nositi sami!

ELS stoji ob strani kmetom in poudarja izjemne napore za učinkovitejšo porabo **vode**, ki so jih že vložili. Zagotoviti moramo več podpore, da bi omogočili bolj trajnostno porabo vode. Menimo, da so nove naložbe v vodno infrastrukturo in tehnologije za prilagajanje podnebnim spremembam ključne za prihodnost

kmetijstva v državah članicah, ki so bolj izpostavljene posledicam pomanjkanja vode in suš.

*Zavedamo se, da se soočate z ogromnim izzivom, da na zelo konkurenčnem globaliziranem trgu proizvajate vedno več in boljše, z manj vpliva na okolje, obenem pa neposredno trpite posledice podnebnih sprememb. Od vas kmetov ne moremo pričakovati, da boste storili toliko več z manj podpore. Vemo, da trg pogosto ne nagradi večjih stroškov proizvodnje, ki nastanejo zaradi bolj trajnostnih praks. Spodbuditi želimo **nov družbeni konsenz**. Želimo, da se potrošniki resnično postavijo v bran bolj trajnostno pridelani hrani in jo podpirajo, to pa upoštevajo pri izbirah v svojih lokalnih trgovinah z živili.*